

ANTXIÑAKO FOTOGRAFIAK

Azkenengo Antxiñakorako fotografixak

Honeik izango dittuzue **argazki zaharren** sail honetan agertuko diran **azkenengo fotografixak**. **Hogeta hamar urte** aberats bete dittugu **alkarlan estuan**. Izan be, zuen laguntasun barik ezinezkoa egingo xakun orrialde hau moldaitteko ardurari hillero erantzutia. **Guztion ekarpena izan da inportantia**: artxibuetako langilliena, era askotako argazkilarixena edota dozenaka herritarrena. Gehixenetan eskatu ahala samurtu doskuzue material eta argibide egogixak, borondate onenarekin; eta batzuetan eskatu barik be bai.

Gaurkuan, despedida moduan, **trenarekin eta trenbidiarekin zerikusixa** dakoin fotografixak dakartzuegu barrero be. Orain dala ehun urte, artian egitten ziharduain **Vasco-Navarro** tren-konpaiñiaren San Prudentziotik Oñatirako adarra. Egixa esateko, **linea horrek martxan ez eben iraupen oso luzia euki** (1923-1967), baiña, bere gorabehera eta guzti, **ondorixo sakon samarrak itzi zittuan** hemengo historixan. Lehenengo urtietan bertako industria dezente azkartu zan, materialak errezago eskuratu eta produktuak merkiago kanporatuaz; inguruko herrixetako fabriketara fateko langille askok ebalten eben, Bergara, Mondrague eta Aretxabaletara batez be; gerra ostian makiña bat gazte oñatiar balixau zan trenaz Arrasateko lanbide-eskolan eta beste zentro batzuetan ikasi ahal izateko; eta behekaldeko beste auzotar askok be sarritan aprobetxaitten eben trasportiori kale aldian egin bihar izaten zittuan zeregiñetarako.

Fotografixa bixen artian eztago denbora aldetik tarte haundirik. **Ezkerrekua 1923ko udakua izango da**. Trenbidiaren inauguraziño ofizialaren aurretik **zubi baten sendotasuna probaitten dihardue bi txokolaterak**. Ibarrako estaziñotik Elorregiko-raiñokoan bost zubi egin ziran 6,722 kilometroko ibilbidian, erreka-zatixak gaiñetik pasaitteko. **Eskumako fotografixia**, berriz, **1936ko udazkenaren lehenengo egunetakua** dogu. Gerra zibillian militar matxinuak, bi hillabeteren ondoren, agorraren 21an Oñatin sartu ziranian, errepublikiaren aldekuak **Madalenako zubi bixak (kamiñokua eta trenbidekuak) bota zittuain**, arerixuen aurrerabidiari oztopuak jarteko. Argazkixa nungua dan samur asmau leike, ezkerretera daguen Madalenako santutxuaren atze-kaldiak eta aurreko Urteazpiko baserrixak garbi erakusten doskue-eta. Kuriosua da lehenengo fotografixa atara zanian Primo de Riveraren diktadura labur samarra hasi zala, eta bigarrenian askoz luziagua suertau ziran Mola eta Francoren gerria eta diktaduria.

Zubixori laister konpondu zan, jakiña, eta **trenbidiak**, elektrifikau eta gero, **beste hamarkada batzuetan iraun eben, 1967ko Urte Zahar egunian betiko kendu euen arte**. Beste herri batzuetan trenbide-zati asko pasioarako bide-gorri bihurtu badira be, Oñatin industriak okupau dittu lurrik gehixenak, Osinurdiñetik Elorregirako tartia eta beste pusketa motzen bat izan ezik.

Eta honenbestez, urte honeittan **laguntzaille edota irakurle izan zauegun danoiri agur eta eskerrik beruenak**, bihotzez!

Ezkerreko argazkixa Olatz Osaren **Oñatiko trenaren inguruan**, 1996, liburutik hartu dogu; eta eskumakua Gogoratu guran taldeak 2011an atara eben **Gerrako garrak Oñatin** izenekotik. Milla esker!